

TRGOVSKI LIST

Licejska knjižnica

Časopis za trgovino, industrijo in obrt

Redništvo in upravnništvo je v Ljubljani v Simon Gregorčičevi ulici.
— Dopisi se ne vračajo. — Št. pri čerkovnem zavodu v Ljubljani 11.953.

Naročnina za ozemlje SHS: letno 180 D, za pol. letno 90 D, mesečno 15 D; za inozemstvo: 210 D. — Plača in ... Ljubljana ... jani.

LETO VII.

Telefon štev. 552

LJUBLJANA, 20. marca 1924.

Telefon štev. 552

ŠTEV. 35.

Trgovinski odnošaji med Italijo in Jugoslavijo.

Izjave tajnika trgovske in obrtniške zbornice dr. Fr. Windischerja.

Tržaški list »Piccolo« z dne 18. marca priobčuje razgovor o italijansko-jugoslovenskih trgovinskih odnošajih s tajnikom ljubljanske Trgovske in obrtniške zbornice g. dr. Fr. Windischerjem, ki se je te dni mudil v Trstu in je podal dopisniku imenovanega dnevnika sledeče zanimive izjave:

Uvozna statistika med Italijo in Jugoslavijo dokazuje, da se je izmenjava blaga med obema državama po vojni zelo povečala. Jugoslavija izvažava v prvi vrsti les, agrarne produkte in živila, potrebuje pa kolonialno blago, industrijalne artikale, posebno pa tekstilije. Glede trgovine z Jugoslavijo od leta 1918. dalje, je Italija zdaj na prvem, zdaj na drugem mestu. V resnici pa je trgovina z Jugoslavijo mnogo intenzivnejša, ker se statistike o uvozu in izvozu ne ozirajo na vse blago, ki se izmenjava v potniškem prometu.

Dejstvo je, da so bili trgovinski stiki med obema državama tudi v dobi akutne politične krize zelo živahni. Baš trgovina kaže, da so pogoji življenja močnejši od političnih momentov. Nagli valutni padci so nudili posebne ugodnosti za eksportno trgovino.

Z ozirom na veliko dolžino granice med obema državama, od katerih je ena po svojem bistvu industrijska, druga pa agrarna, je utemeljeno pričakovanje, da se bodo trgovinski odnošaji med obema državama v bodoče še bolj pojačali. Te nade so posebno upravičene, če upoštevamo možnost še večjega razmaha in nadprodukcije, ko bo sklenjena trgovinska pogodba ter bodo železniške in pomorske zveze izboljšane, ko izginje vplivi poveljne dobe in ko se stabilizira valuta. V obeh državah se trgovci in industrijalci zelo pridno gibljejo. Oni poznajo iz lastnega izkustva dejanski položaj in potrebe Italije in Jugoslavije.

Jugoslavija, bogata po naravi, potrebuje v prvi vrsti kapitala in tudi inicijative od zunaj. Zato se išče sodelovanje inozemskega kapitala, katero ne zadene na težkoče, ako se to vrši s potrebnim taktom in v oportunističnih oblikah.

Kar se tiče ustanavljanja tujih podjetij, je najboljšo, da se faktorji, ki imajo na razpolago tozadevna sredstva, združijo ali pa vsaj se naslonijo na domača podjetja, pa naj gre za kapitaliste, industrijalce ali za veletrgovce. Saj je splošno znano, da so jugoslovanski kraji na polju trgovine, industrije in denarstva še neizrabljeni.

Carinsko posredništvo in naša trgovina.

K članku, ki je izšel pod gornjim naslovom v 31. številki našega lista, smo dobili dopis, ki ga priobčimo, ne da bi se identificirali z mnenjem dopisnika, ki pravi:

Kdor je pred štirimi ali tremi leti prebiral naše časnike, naletel je na večni refren: zabavljanje na carinske šikane. Vsakdo, ki je v onih časih imel opravka s carinarnicami, je že začel obupavati nad uspešnim razvojem naše trgovine ravno radi neznoznanih razmer pri carinjenju.

Zmedo in neorientiranost strank, ki so imele opraviti s carinarnicami, so izrabili različni ljudje, naj so se nazivali carinski strokovnjaki, advokati, špediterji, posestniki ali kakor-

Izkoriščanje naravnih bogastev in veliki delokrog, ki se nudi trgovcem, industrijalcem in kapitalistom, odpirata najugodnejše perspektive. To prav dobro vedo v Nemčiji in Avstriji. Ti dve državi, ki poznata jugoslovansko ozemlje že od prej, sta v tem pogledu že pridno na delu. Nemški in avstrijski trgovci, industrijalci in finančniki so udeleženi na novih in starih podjetjih. Posebno je treba tu imenovati dunajske finančne kroge. Prav tako so interesirani v Jugoslaviji francoski, angleški in ameriški kapital in francoski denar je udeležen na raznih bančnih podjetjih.

Več nego enkrat so pretresali italijanski kompetentni faktorji vprašanja italijanskega gospodarstva z ozirom na državo SHS. Toda le na bančnem polju se vršijo pogajanja. Čas pa je, da se od besed preide k dejanjem.

Na vprašanje, kakšne perspektive se nudijo v Jugoslaviji za italijansko bančno poslovanje, je odgovoril g. dr. Windischer, da se mu zdi najprimernejše načelo, če inozemci ne ustanavljajo v Jugoslaviji novih denarnih zavodov, temveč se domačim finančnim napravam pridružujejo kot sointerešenti. Na ta način se prihrani mnogo delavnih sil in mnogo časa, katerega zahteva vsako novo podjetje. Ta oblika sodelovanja italijanskega kapitala na jugoslovenskih tleh je najpripravljenjša in obeta največ uspeha, ne glede na to, da prihrani tudi največ stroškov.

Inozemskemu kapitalu se na ta način odpira prilika, da začne poslovati s klijentelo, ki že obstoji ter si je ni treba iskati. Tako se uveljavljajo vse tuje bančne skupine — izvzemši edini Wiener Bankverein — in sodelujejo s svojo glavnico pri domačih dobro uvedenih podjetjih.

Če uvažujemo kupčijske stike med Italijo in Jugoslavijo na podlagi trgovine z lesom in živino z ene strani, z druge strani pa s tekstilnim blagom, je iz tega takoj razvidno široko polje, katerega ima pred sabo italijanski kapital, ki se hoče udeležiti na jugoslovenskih tleh. Industrijalna aktivnost, soudeležba na polju trgovine in dobav, so posledice participacije na tem ali onem zavodu.

H koncu velja omeniti telefonske zveze med Italijo, Ljubljano in Zagrebom. Brez telefonskega prometa so redni trgovski odnošaji nemogoči. Direktno telefonsko omrežje že eksistira in ni nobene tehnične ovire, da bi se ne vzpostavilo. Trgovski ter industrijalni krogi obeh držav bi tako obnovev z odobravanjem pozdravili.

koli, ter se bogatili na račun trgovcev. Da se kričečim razmeram pri začarnjenju železniških tovornih in drugih pošiljk odpomore, je izročila železnica na podlagi bernske konvencije carinsko odpravo takozvanih medpotnih pošiljk na nekaterih svojih postajah lastnim pogodbenim carinskim posrednikom, v katere je imela zaupanje. Izvršilo se je to ne toliko v korist železniških gmotnih interesov, kakor radi boljše zaščite uradne tajnosti, gmotne varnosti in še posebno v interesu transportantov samih, ki se jim za carinska opravila zaračunavajo najnižje pristojbine. S tem se transportanti varujejo pred izsesovanjem raznih »špediterjev. Da je s

tem svojim korakom železnica prišla v kolizijo za zlatimi interesi povojnih špediterjev, je povsem naravno. Naravno je tudi, da je železnica s svojim ukrepom tem ljudem košarico s hlebom pomaknila nekoliko višje ter da ti sedaj javkajo, da jim železnica odvzema posel in kruh. Zakaj bi pač morala železnica postopati drugače, in ako shaja na eni postojanki s samo enim deklarantom, razdeliti ta hleb na 10 »brezposelnih« carinskih špediterjev?

Smešna je tudi trditev, da zaslužijo železnice in njeni deklaranti pri dnevnih 600 vagonih letno povprečno 35 milijonov kron! Škodilo bi to ne eni ne drugim. Predvsem se mora število teh namišljenih vagonov v Sloveniji znižati na eno tretjino, to je povprečno 200 vagonov na dan. Za carinsko odpravo tega števila pošiljk, računajoč povprečno pristojbino 40 Din za vagon, kakor računa člankar sam na podlagi podatkov »Trgovskega glasnika«, znašala bi letna skupna brutto pristojbina stoprav 11½ milijona kron. V daljno pojasnjenje tega motiva naj pa sledi vprašanje: »Koliko cenejša bi bila pač carinska odprava takega števila voz, ako bi carinsko deklariranje oskrbovali bivši sedaj brezposelni carinski posredniki — špediterji?« Po mini-

Važnost velesejmov.

Cilji velesejmov so različni, treba pa jih je motriti posebej s stališča pojedinih trgovcev in industrijalcev, a posebej s stališča nacionalne ekonomije v splošnem.

Razstavljeno blago stoji na ogled vsakemu, kdor pride posetiti velesejem; pa če tudi samo majhen del posetnikov prihaja z namero sklepanja kupčij, že samo dejstvo, da je toliko oseb razgledalo blago, je za razstavljalce izvrstna reklama in to take vrednosti, da so nedvomno že s tem pokriti stroški udeležbe na velesejmu. Reklama je namreč bazirana na premisi čisto psihološkega značaja, ter mnogokrat trenutni utisek kake tovarniške znamke na maso več velja, kakor pa slučajno zaključena kupčija. Industriji morajo priti na čisto z dejstvom, da danes ni mogoče takoj žeti uspehov lastne reklame in morajo vedeti, da pogosto v tak posel investiran kapital v splošnem ne prinaša direktne koristi. Taka reklama je potrebna za dviganje prestiža industrije poedine nacije, s tem pa prinaša tudi industrijem direktno korist.

Tipični primer v tem pogledu nam daje Nemčija s svojo industrijo, ki si je znala s sličnimi sredstvi osvojiti svet. V našem slučaju se seveda ne gre za osvojitev sveta, ampak za osvojitev naše lastne domovine. Radi tega je sveta dolžnost naših trgovcev in obrtnikov, da doprinesejo svoj kamen k zidanju velikanske zgradbe ekonomskega razvoja domovine s tem, da se udeležijo kot razstavljalci IV. Ljubljanskega vzorčnega velesejma, ki se bo vršil letos od 15. do 25. avgusta.

Preiskujoč z ekonomskimi kriteriji zgodovino in razvoj poedinih narodov, pridemo do zaključka, da je njegova moč in sila ozko zvezana z njegovim ekonomsko prosperitetom. Ta prosperiteta pa ne zavisí samo od naravnega bogastva dežele, ampak od razumnega koordiniranja produktov industrije ter od njihovega nepretrganega udeleževanja v mednarodni trgovini. Tendanca vsake države je amancipiranje od penetracije inozemske trgovine in industrije. Da se za-

sterijelno potrjeni carinsko-posredniški tarifi za Maribor, bi te pristojbine za 200 vagonov znašale povprečno 100 Din za vagon, t. j. 29.000.000 kron, na podlagi zagrebške tarife povprečno 150 Din, t. j. 43.500.000 kron, po beograjski pa povprečno 300 Din, t. j. 87.000.000 kron. K temu je še pripomeniti: Dočim odstopajo od pobranih posredniških pristojbin železniški deklaranti 40% železnici ter krijejo z ostalimi dohodki vso režijo in visoke carinske globe, bi ti javkajoči povojni špediterji zbirali gornje »skromne« pristojbine v lastne bisage. Ustanovo železniških carinskih agentur je pravo trgovstvo in obrtništvo kakor tudi realno špediterstvo že v njega početku z veseljem in zaupanjem pozdravilo ter se ga zmirom poslužuje v lastno korist. Uspešno delovanje teh posredništev je ozdravelo prejšnje megleno in zmedeno carinsko ozračje ter kolikor toliko odpravilo raznolike carinske šikane in zlorabe. Oni trgovci pa, kateri še danes tega ne uvidevajo, naj le gredo na lim javkajočim klicem od raznih strani ter zahtevajo, da se prejšnji »zlati« časi zopet porvrnejo. Realni trgovci pa si tega gotovo več ne žele, marveč streme za tem, da se sedanje zboljšano stanje ohrani, dalje spolni in po možnosti pocieni.

more doseči ta idealni cilj, ne zadošča samo prirodno bogastvo tal, bogastvo na surovinah, izobilje delovnih moči in inicijativa; treba je tudi producirati dobro robo ter jo, kar je tudi zelo važno, treba znati placirati.

Naše pokrajine so v povojni dobi uspale, da so takorekoč iz nič ustvarile mnogobrojne industrije. In zopet ni dovolj samo producirati, ampak je potrebno, da se ve, kaj si je mogoče nabavljati doma, treba je konsumente naučiti, da kupujejo svoje potrebščine domačega izvora, konečno je treba pomesti s predsodki, da je tuje blago boljše kvalitete, kot pa domače. Seveda pri isti ceni. Vsled tega je potrebno, da se interesantom nudi prilika, da od časa do časa vidijo razvoj domače industrije in obrti. To priliko nudi vsem IV. Ljubljanski velesejem, ki je ena od najuspešnejših, a obenem tudi najcenejših reklam za vsako industrijo in obrt. Posebno na to velja za novejšo povojno firme in nove artikale, ki se preko institucije velesejmov s pridom afirmirajo.

Ljubljanska borza.

Dne 17. t. m. se je v posvetovalni dvorani Kranjske hranilnice sestala anketa finančnih in gospodarskih krogov, da zavzame stališče glede ekonomske in robnega prometa na ljubljanski borzi.

Na tej anketi so bili zastopani sledeči denarni zavodi: Narodna banka, Češka industrijalna in gospodarska banka, Dobrovoljačka banka, Hipotekarna banka, Jadranska banka, Jugoslavenska banka, Kreditni zavod za trgovino in industrijo, Ljubljanska kreditna banka, Obrtna banka, Prva hrvatska štedionica, Slavska banka, Slovenska banka, Trgovska banka, Zadružna banka, Zadružna gospodarska banka; od hranilnic in posojilnic so bile zastopane: Kranjska hranilnica, Mestna hranilnica, Kmetijska posojilnica ljubljanske okolice in Ljudska posojilnica; nadalje so bile zastopane sledeče korporacije: Trgovska in obrtniška zbornica, Zveza industrijcev, Zveza trgovskih gremijev in združenje ter borzni svet.

Predsednik borznega sveta g. Drag. Hribar očrta v kratkih besedah dosežane letošnje doseganje do sedaj do popolne koncesije trgovanja z devizami in valutami in sedanje stanje borze. Obljube merodajnih krogov vsem intervenijantom v Beogradu so ostale samo obljube, vsled česar mora borza računati zaenkrat s tem, da prične svoje poslovanje z že doseženo koncesijo za blago in efekte, istočasno pa tudi z razsodiščem, kajti ta zahteva je že tako pereča, da je ni mogoče več odlašati. Na te uvodne besede je borzni predsednik otvoril razpravo.

G. podpredsednik borze A. Praprotnik se oglasi k besedi ter omenja, da želi borzni svet čuti mnenje zbranih gospodarstvenikov na tem, ali je umestno pričeti takoj s poslovanjem borze, omejene na robo in efekte, ob sočasnem poslovanju razsodišča. Popolna borza je zaenkrat še nemogoča. Želeti je danes kolikor možno konkretnih izjav o tem, kateri papirji prihajajo v poštev za promet ljubljanske borze in na kakšno robo je računati. Borzni svet bo rad vpošteval želje in nasvete zbranih strokovnjakov.

Tajnik trgovske in obrtniške zbornice g. dr. Fran Windischer kot drugi govornik izvaja, da traja križev pot Slovenije za popolno borzo v Ljubljani, ki je soglasna zahteva vseh gospodarstvenikov, že dve leti. Pravico pa imamo začeti z borzo za efekte in robo, tudi pravilnik za razsodišče je potrjen. Iz tega položaja moramo ven. Vsled preobremenosti rednih sodišč je za Slovenijo ustanovitev borznega razsodišča jako pereča in nujna. Kupčijski krogi odločno zahtevajo razsodišče, ki pripomore, ča se ustanovi v zvezi z borzo, do naglejšega razsojanja tudi v sporih, ki ne izvirajo iz borznih poslov. Ne more biti dvoma, da se obnese pri nas razsodišče. G. dr. Windischer poda nato sliko, kako je z razsodišči v drugih krajih države. Uspehi so bodreči. Posla je toliko, da se v Zagrebu pripravljajo še eno razsodišče. Organizacije industrije in trgovcev so složne v zahtevi te praktične in potrebne uredbe. Priporoča borznemu svetu hitro ravnanje, od besed treba priti do dejanj, sicer bi morali iskati drugega izhoda, ker se ne more več odlašati vprašanja razsodišča. Ako bo efektna in blagovna borza v pričetku imela skromnejši delokrog, nič za to, iz malega zraste

veliko. Gotove prometne naprave si aktivirane same usvarjajo delokrog. Borzno vodstvo naj ne zamudi ugodne prilike za pričetek poslovanja razsodišča.

O vprašanju borznega razsodišča izpregovoril v daljših izvajanjih borzni tajnik g. dr. M. Dobrila in temeljem zanimive statistike domačih razsodišč dokaže, da izvira pretežna večina borznih tožb iz poslov, zaključenih izven borze, in da le neznatni del sporov izvira iz strogo borznih kupčij. Nadalje razpravlja o stroških in dohodkih take naprave na podlagi podatkov drugih razsodišč v državi.

Nato so navzoči zastopniki denarnih zavodov glede notiranja vrednostnih papirjev podali konkretne ugodne izjave. Tudi zastopniki denarnih zavodov, ki nimajo sodišča v Ljubljani, so se glede kotiranja izjavili ugodno. Anketa je dokazala, da je računati že za začetek z dokajšnjim številom efektov. V zvezi z razsodiščem bo nova naprava imela prav zadovoljiv delokrog.

Pred zaključitvijo sestanka dobi ponovno besedo g. dr. Fran Windischer, ki konstatira, da je uspeh posvetovanja nad pričakovanje ugoden. Pri nekolicini dobri volji se zagotovi čisto lep poslovni krog efektov in blagovni borzi. Govornik apelira na domače zavode, da pokažejo pravo umevanje in tudi požrtvovalnost za domačo institucijo, ki bo krona našemu zaokroženemu gospodarstvu v Sloveniji. Lepa prilika je za upravičen in potreben lokalni patriotizem. Vprašanje popolne borze je materijelno gospodarsko vprašanje, spretno nas odganjajo z našo zahtevo po popolni borzi prav iz istih razlogov, kakor nam vežejo trdo roko glede obstoječega telefonskega prometa z Dunajem in Prago in kakor se branijo otvoriti telefon s Trstom, ki je takoj lahko poraben in bi dal našemu gospodarstvu nov impulz. Apelira na borzni svet, da je prijenljiv glede pristojbin in se zadovolji tudi s pavšaliranjem v gotovih slučajih.

Predsednik g. Drag. Hribar izreče zahvalo udeležnikom za obilen odziv na današnje važno posvetovanje ter obljubi, da bo borzno vodstvo vse storilo, kar je potrebno, da prične delovanje borze in ž njo združenega razsodišča v Ljubljani čimprej.

v cenah že izgotovljenih in nanovo se gradečih ladij; zato se jim nikakor ne godi tako dobro, kakor pa trgovskim družbam. Zato so se pa tudi vse ladjedelnice pripravile na nadomestno delo; v Trzinu se pečajo z elektrotehnično produkcijo, z izdelavo vagonov, lokomotiv in aeroplanov, »Stabilimento Tecnico Triestino« z izdelovanjem motorjev itd.

† Emil Peče.

Dne 12. februarja t. l. je umrl v Pragi urednik »Jugoslovanskega trgovca«, g. Emil Peče, ki je bil tudi član izvršnega odbora Češkoslovaškega-jugoslovanskega narodno-gospodarskega združenja v Pragi.

Pokojni je bil Slovenec. Rojen leta 1877. je končal gimnazijo v Ljubljani. Po končani gimnaziji v Ljubljani je stopil v tedanjo avstrijsko armado kot enoletnik, kjer se je dal aktivirati in bil pozneje sprejet v generalni štab. Tekom vojne je služil nekaj časa v Pragi; tam je stopil v stike s praškimi revolucionarji, ki so bili organizirani v tajnem društvu »Maffia«. Emil Peče je postal strasten sodnik »Maffie« in je kot tak rešil mnogo Čehov od avstrijske persekucije in temnice. Ko je postalo njegovo delovanje sumljivo avstrijski vladi, je bil premeščen na Dunaj. Po prevratu je bil prisiljen v jugoslovansko armado, toda kmalu je stopil v pokoj in se preselil v Prago.

V Pragi je bil sprejet 1921. v službo k Praškemu velikemu sejmu kot referent za jugoslovansko propagando. Leta 1922. imenovan za šefa propagandnega odseka; je ta odsek na novo organiziral. Ko se je leta 1922. ustanovilo v Pragi Češkoslovaško-jugoslovansko narodno-gospodarsko združenje, je bil Emil Peče delegiran od Praškega velikega sejma v izvršni odbor združenja,

kjer je navdušeno deloval za gospodarsko zblizanje obeh bratskih narodov. Kot članu izvršnega odbora mu je bila poverjena naloga, da prevzame uredništvo in administracijo lista »Jugoslovanski Trgovec«. To dolžnost je pokojnik radevolje sprejel ter je znal iz lista napraviti dostojen organ združenja, ki izhaja vsaki drugi mesec v nakladi 10 tisoč izvodov.

»Jugoslovanski Trgovec«, ki posveča svojemu umrlemu uredniku v številki z dne 1. marca t. l. uvodnik, iz katerega posnemamo te podatke, zaključuje: Gospod Peče je bil v Pragi zelo čisljan, ne samo v jugoslovanski, ampak tudi v češki družbi. Njegov odličen značaj so znali ceniti vsi, ki so imeli priliko, da so ga поблиže spoznali. Bil nam je dober kolega in prijatelj ter neumoren delavec. Preminul je nepričakovano na zavrtni želodčni bolezni. Dne 11. februarja je bil še med nami, dne 12. v jutro se je javil bolan, popoldne je bil prenešen v bolnišnico in je tam čez nekaj ur izdihnil.

Naše združenje je izgubilo z njim odličnega in zanesljivega sodravnika, naš list neumornega urednika, a misel, katero propagiramo, je izgubila navdušenega propagatorja tako v češki republikli, kakor tudi v Jugoslaviji. Bodi mu ohranjen časten spomin!

M. Savič:

Naša industrija in obrt.

(Nadaljevanje.)

Industrija preprog v Kavkazu.

V Kavkazu se pečajo z izdelovanjem preprog kot s hišno industrijjo, in sicer v vzhodni Transkavkaziji (v Dagistanu) in v vzhodnem delu gubernije Tiliške. V zadnjem času so se začeli opuščati stari vzorci in se izdelujejo po maloruskih vzorcih, kar povzroča padanje cen. Da bi se ta industrija povzdignila, osnoval je ruski minister prosvete posebno društvo kavkaške hišne industrije. Društvo zaposluje strokovnjake in dva inštruktorja, ki potujeta od kraja do kraja, prirejata potne tečaje in poučujeta prebivalstvo v potujočih delavnicah. Društvo tudi dobavlja stave, stanovitne barve, preje in druge predmete.

Društvo je študiralo barvanje in ugotovilo, da vstrežajo tudi nekatere anilinske barve svojemu namenu ter poučava tkalce tudi v barvanju s takimi barvami. Ustanovilo je poleg potujočih tudi še nekaj stalnih delavnic. Odbor je dal natisniti albume lepih preprog in jih razdelil med izdelovalce, da bi se pri izdelovanju ravnali po vzorcih v albumu.

Industrija preprog v Turkestanu.

Od vseh hišnih industrij v Turkestanu je najvažnejša industrija preprog. Preproge so v turkestanskih trgovinah najvažnejši trgovski predmet. Izvoz preprog znaša 49.000 pudov, od teh se jih izvozi 35.000 pudov preko Batuma v Carigrad. Preprogarstvo v Turkestanu postopoma propada. To se vidi tako iz padanja izvoza, kakor iz padanja cen. V zadnjem času se pri tkanju volneni podlogi dodaja tudi bombaž in na mesto boljnjih barv se uporablja anilinske barve. Tudi se preproge ne izdelujejo več tako skrbno kakor poprej.

Gobelini.

Gobelini (zidne preproge) so posebne s platnenim tkanjem izdelane tkanine, na katerih so z veliko ročnostjo izdelane slike, portreti, zgodovinske scene itd., a s popolnoma prostimi osnutki v bogatih barvah, ki nadomestujejo vse efekte umetniških slik. To se doseže z menjavanjem barv pri votku, ki je ali vtakan volneni kamgarn ali svila in tako tesno spet, da popolnoma pokriva podlogo, ki je iz lanenga ali kamgarnskega sukanca. Statve so običajno pokončne kakor pirotske. Na enem gobelinu dela navadno več delavcev.

Popolnoma izdelana slika na papirju (patrona) stoji 45 cm pred podlogo ali delavcem. Delavec nariše na prozornem papirju konture vzorca in jih z barvano kredo prenese na podlogo. Gobelini so jako dragi in se izdelujejo skoro izključno v državnih delavnicah. (Dalje sledi.)

Trgovina.

Inozemski trgovski potniki. Trgovska in obrtniška zbornica je dobila na svojo pismeno predstavko radi nedopuslnega poslovanja inozemskih trgovskih potnikov obvestilo tukajšnjega oddelka ministrstva trgovine in industrije, glasom katerega so dobila okrajna glavarstva sledečo okrožnico: »Tukajšnjemu uradu je došla priložba, da kupčujejo po Sloveniji, posebno v Mariboru in okolici, inozemski trgovski potniki, ki nimajo predpisanih legitimacij v smislu § 59. in sled. obrtnega reda, in da zahtevajo kontrolni organi od njih le, da se izkažejo s potnim lisom, ne pa da pokažejo tudi predpisano legitimacijo. Obrtni oblasstva se opozarjajo na pomanjkljivost tega postopanja in na potrebo posebnih legitimacij za trgovske potnike.« Priobčujemo to okrožnico ter opozarjamo trgovce in trgovske gremije, da tudi oni vrše strogo kontrolo v tem pogledu ter vsak primer kršilve teh predpisov takoj javijo obrtni oblasti.

Rumunski indeks za veletrgovino. — Na podlagi cen v Bukarešti po slanju dne 1. avgusta 1916. preračunjena indeksna številka znaša za mesec februar 1924 povprečno 3680 napram 3677 v mesecu januarju 1924. Povišek je povzročilo podražanje oblačilnih predmetov.

Italijanska zunanja trgovina v l. 1923. Italija je v letu 1922. (1923) uvozila za 15.764 (17.225), izvozila pa za 9302,4 (11.058,9) milijonov lir blaga. Uvozila je torej za 6462,4 (6166,1) milijona lir več blaga nego izvozila. Letu 1923 se je uvoz pomnožil za 1460,2 milijona, izvoz pa za 1756,5 milijona lir, torej za 9,3%, oziroma za 18,8%. Trgovska bilanca se je poslabšala v letu 1923 za 296,3 milijona lir.

Konkurzi v Združenih državah. — V ameriških državah je bilo registriranih le v letu januarja 2258 konkurzov s skupnimi pasivi v znesku 109 milijonov dolarjev. To je najvišje število konkurzov v letu zadnjih 22 mesecev. Tej ogromni insolvenci je glavni vzrok dezolantni položaj žitnih distriktov in s tem povzročeno finančno oslajbljenje poljedelskih dolžnikov in njihovih upnikov.

Pomorsko agenturo na Sušaku je otvoril v svrhu ožvilenja izvozne trgovine v domači luki kap. Hinko Bertossi. Jemala bo v najem potrebno tonažo ter bo sklepala pogodbe. Imenovana agentura je v zvezi z angleškimi tvrdkami in ima popis angleških parobrodov, ki so na prodaj. Pripravljena je dati na zahtevo v najkrajšem času poljubne informacije.

Denarstvo.

Novi devizni predpisi v Nemčiji. — Glasom berlinskih vesti bodo izšli v zvezi z zakonom o zlatokreditni banki v najkrajšem času tudi novi devizni predpisi.

Zamenjava denarja na Reki. — Italijanska vlada je izdala dekret, glasom katerega se uvaja na Reki kot zakonito plačilno sredstvo lira. Jugoslovanska krona se zamenja po 0,40 lir za komad, žigosana avstrijska krona po 0,10 lir. V kolikor presega prijava avstrijskih kron znesek 10.000, se računa krona le po 0,07 lir.

Oblek bankovec Narodne banke. — Narodna banka je imela po stanju dne 8. marca t. l. za 5704 milijonov Din bankovcev v obtoku. Napram prejšnjemu izkazu po stanju dne 29. februarja t. l. se je oblek povečal za 26,8 milijonov.

Rumunski moratorij za privatne obveznosti v tujih valutah. Rumunska vlada namerava podaljšati plačilni dolg za zasebne obveznosti v zdravi valuti izza dne 16. marca t. l. za nadaljne tri mesece. Plačilni odlog se razveljavi, čim se ratificirajo z dotičnimi upniki sklenjeni kolektivni sporazumi.

Priglasitev obveznic negaziranih predvojnih dolgov Avstro-Ogrske. Finančni minister je rok za priglasitev omenjenih obveznic podaljšal do dne 1. aprila t. l. Naknadne priglasitve je pošiljati s kuponjskimi in obrestnimi listi direktno generalni direktaciji državnih dolgov. V priglasitvah, ki niso zavezane taksi, je navesti vse obveznice po tipu, emisiji, seriji, številki in nominalu in hkrati označiti najbližnji davčni urad, preko katerega pošlje direktacija reverz o prejemu obveznic. Direktacija bo do tega roka prevzela obveznice brez ozira na to, ali so žigosane ali ne in ali imajo naš ali tuj žig.

Trst leta 1923.

Tržaško pristanišče je imelo jeseni 1922 največjo depresijo. Več je bilo vzrokov za to. Orientski odjemalci Trsta so bili v najlutejši medsebojni borbi, kontinentalno zaledje se še ni bilo pomirilo, valutarne nemške razmere so bile brezupne, in velik del Nemčije teži proti Trstu. Vendar se je pa leto 1922. kljub temu še dosti dobro obneslo; skupni promet je znašal 2925 milijonov ton napram 2893 leta 1921; v zadnjem mirovnem letu, 1913, je znašal promet pač 6147 milijonov ton. Od leta 1922. naprej, se obrača vse na bolje. Zaledje je pa tudi prišlo do sapa, prostorne pristojbine v Trstu so znižali za 25—30% itd. Železniška promet je napram letu 1922. narastel za 42%, pomorski promet za 36%, skupni promet za ca. 39%.

Tržaški »Lloyd« ima v prometu z bližnjim Orientom zopet vodilno vlogo in je svoje prometno omrežje še razširil. V družbi z »Venezio« in genovsko »Marittimo Italiano« je prevzel tudi indijske in japonske posle. Med »Lloydom« in »Marittimo Italiano« obstoji sedaj neka interesna skupnost. V svrhu skupnega delovanja z Benetkami, je napravil »Lloyd« pred kratkim novo pristanišče San Marco v Benetkah, ki naj izenači koristi obeh mest. »Lloydu« in drugima dvema omenjenima družbama je dala vlada izdatno podporo; prav tako pa tudi »Tripovichu« in reški »Adrij«, »Tripovichu« oskrbuje promet s severno Afriko in severno Evropo, »Adria« pa s Francijo, Španjo in tudi s severno Evropo. Večino akcij »Adrie« si je pridobila tvrdka »Cosulich« in je tako spojila reški in tržaški promet. Tržaške ladjedelnice trpijo na posledicah pomorske krize in na različnosti

Zlat denar na Ruskem. Kupne pogodbe in dolžna pisma, ki se glase na blagovni rubelj, so izza dne 1. marca t. l. izgubili pravno veljavo. Pred 1. marcem t. l. sklenjene pogodbe in obveznosti se morajo izplačati v zlati valuti najkasneje do 31. marca t. l. in sicer za 1 blagovni rubelj 1.3 zlatega rublja.

Zlata pariteta srednjeevropskih držav. Čehoslovaška: 1 zlata krona, 7.03 papirnatih kron; Avstrija: 1 zlata krona, 14 šiloč 400 pap. kron; naša država: 1 zlati dinar, 15.82 pap. dinarjev; Nemčija: 1 zlata marka, 1 bilijon pap. mark; Poljska: 1 zloti, 1.800.000 pap. mark; Ogrska: 1 zlata krona, 15.800 pap. kron; Rumunija: 1 zlati lej, 37.37 pap. lejov; Italija: 1 zlata lira, 4.47 pap. lir.

Stabilizacija češke krome. Te dni je češki minister Novak na nekem zborovanju obrtnikov govoril tudi o stabilizaciji češke krome in med drugim izrazil, da stabilizacija valute najbolj osigurava politično in gospodarsko neodvisnost države. Stabilizacija je trin v očeh naših sovravnikov, ki se proti njej bore. Ravno v zadnjem času so bili napadi precej ostri, a kljub vsem naporom se sovravnikom ni posrečilo, da bi ji škodovali. Uporabljalo se je za napade v mesecu januarju t. l. slučajno pasivno trgovsko bilanco, govoričenja o izdatnih reparacijskih obveznostih in tendencijozna praška poročila v berlinskem časopisu, a vse zaman. To dejstvo pomeni novo zmago dr. Rašinovih smernic. Vedno se dobe ljudje, ki se hočejo okoristiti s padcem krome. Dasi so jeseni lanskega leta merodajni krogi svarili pred spekulacijo s krono, jim nekateri neverjetneži niso hoteli zaupati in so sedaj svojo lahkomišelnost drago plačali. Te izkušnje bodo gojilo čehoslovaške gospodarske kroge iztreznile.

Davki in takse.

Odrava davka na poslovni promet? Beograjski obrtniki in njihova zastopstva zahtevajo odpravo davka na poslovni promet, ker ta davek na obrtniško produkcijo jako kvarno vpliva. Merodajni ministri so obtnikom obljubili, da bodo izposlovali če že ne popolno odpravo, pa vsaj polovično znižanje.

Carina.

Carinjenje gramofonskih plošč. — Minister za finance je na predlog carinskega sveta odločil, da se gramofonske plošče carinijo po br. 660, točka 7. splošne carinske tarife.

Carinski dohodki v tretji dekadi meseca februarja l. 1924. — V tretji dekadi meseca februarja t. l. so pobrale carinarnice v naši državi 39.616.454 Din carine. V Sloveniji so pobrale carinarne: v Ljubljani 3.831.257 Din, na Jesenicah 260.886 Din, v Mariboru 2.108.589 dinarjev, na Rakeku 635.496 Din in v Celju 1.352.463 Din. — Najvišji znesek se je v tej dekadi pobral v Zagrebu in sicer na obeh carinaricah skupaj 8 milijonov 24.092 Din.

Promet.

Pravilnik za avtomobilski promet. — V ministrstvu trgovine in industrije se izdeluje pravilnik o ureditvi celokupnega avtomobilskega prometa v naši državi. Pravilnik bo predvidoma dovršen tekom enega meseca.

Povišanje madžarskih železniških tarif. — Železniške tarife na madžarskih železnicah se izza dne 20. marca t. l. ponovno povišajo za 50%.

Izvoz in uvoz.

Izvoz železniških pragov. — Ministrstvo za finance je dovolilo izvoz železniških pragov (240—270 cm) vsem zasebnim gozdarskim podjetjem pod pogojem, da plačajo izvozno carino v naturi in sicer 25% od količine, ki se izvozi.

Izvoz iz Nemčije. Kurz za preračunanje izvoženih vrednosti za odmero državnih davščin je za mesec januar določen glede našega dinarja na 5.26 zlatih mark za 100 dinarjev.

Italijanski eksport vina v Avstrijo. Kakor javlja milanski »Sole«, namerava avstrijska narodna banka ukiniti kreditiranje carine importerjem italijanskega vina, ki ga je dovoljevala doslej. Italijanski eksporterji so silno vznemirjeni, ker bi to pomenilo ruino za italijanski eksport vina v Avstrijo. Podvzeli so že pri svoji vladi potrebne korake, da intervenira, da se nameravani ukrep avstrijske narodne banke prepreči.

Čehoslovaški izvoz v mesecu februarju t. l. je dosegel vsoto 1234 milijonov kron, kar pomeni napram izvozu v prejšnjem mesecu povišek za 453 milijonov kron. Izvozilo se je blaga v Avstrijo za 319, v Nemčijo za 216, v Jugoslavijo za 84, na Ogrsko za 82, v Italijo za 75, v Združene države Ameriške za 71, v Rumunijo za 60, na Angleško za 59, v Švico za 53, na Poljsko za 29, v Francijo za 24, na Nizozemsko za 16 in v druge države za približno 160 milijonov kron. Izvažalo se je predvsem bombaževino, les, premog, volno in volnene izdelke, sladkor (128), železo, steklo, sadje in zelenjavo.

Danski izvoz živine in mesa. Danska, ki je na glasu kot ena najvažnejših poljedelskih držav, ima tudi izredno močan izvoz živine in mesa v srednje in zapadnoevropske države. Prodaja in uvrednotenje živine in prašičev se vrši po večini na zadružni podlagi. Zadružne in zasebne klavnice so izborna urejene, uporabljajo se moderni stroji za predelavo mesa, nadzorstvo pa vrše najstrožji strokovnjaki, živinozdravniki. V prošlem letu se je izvozilo le v Avstrijo, ki je glavni odjemalec, okrog 3.300.000 zaklanih in v 24 procentni slani vodi prepariranih prašičev (brez nog in glave, takozvanih »bacon«). V inozemstvo se je v prošlem letu izvozilo živih prašičev okrog 153.000 glav, od tega le v Čehoslovaško 125.000, v Švico 10.000 in v Avstrijo 3000. — Klavno živino pripeljejo na velike semnje, kjer se nahajajo hlevi za 1000 do 1500 glav. Vsako živinč se uradno pretehta in ga živinozdravniki pred odpremo najatančneje pregleda. Najmanjše napake ali rane že zadostujejo, da se izključi od izvoza. To daje seveda danskemu živinskemu eksportu kredit v trgovini. V letu 1923. je bilo izvoženih 122.000 glav, od tega največ v Nemčijo (47.000) in Čehoslovaško (42 tisoč) ter Švico (20.000), ostalo v Belgijo, Italijo, Holandsko in Avstrijo.

Iz naših organizacij.

Zveza južnoštajerskih obrtnih združenj v Celju vabi na veliko obrtniško zborovanje, ki se vrši v nedeljo dne 23. t. m. dopoldne ob 10. uri v dvoranj Narodnega doma v Ptuj. Dnevni red: 1. Davčna bremena in obrtništvo (predava davčni nadprav. v p. g. O. Meglič, Maribor). 2. Kredit malega obrtnika (predava g. J. Volk, Šoštanj). 3. Delavsko zavarovanje (predava g. dr. I. Pless, Ljubljana). 4. Delovni čas (predava g. I. Rebek, Celje).

Razno.

Preskrba Ljubljane z elektriko. Udrženje jugoslov. inženirjev in arhitektov, Sekcija Ljubljana, priredi v nedeljo dne 23. marca t. l. javno predavanje, ki se vrši ob 10. uri predpoldne v veliki dvorani hotela »Union«. Predaval bo profesor univerze g. Milan Vidmar o preskrbi mesta Ljubljane z električno silo. Predvidoma se vrši po predavanju debata o tem važnem predmetu in naj debata kakor predavanje prispevata k pravilnemu presojanju dejanskega položaja, ter pospešita primerno rešitev nujnih vprašanj. O istem predmetu so se pred kratkim vršile v Akademskem domu diskusije, ki so opozarjale na nujnost problema preskrbe Ljubljane z elektriko. Vendar te diskusije niso bile dostopne širšemu občinstvu. Ker gre tukaj za važna vprašanja, ki neposredno zanjajo vse pribivalstvo slovenske prestolice, je smatral Odbor Sekcije Ljubljana za potrebno, da priredi javno predavanje, na katerega se povabijo vsi zaintereseni. Osobito vabi Odbor ljubljanske trgovce, industrijce in obrtnike ter hišne posestnike, da prisostvujejo predavanju, ki naj v zvezi z javno razpravo prispeva v ugodno rešitev občinskih težnj.

Indeks za veletrgovino na Čehoslovaškem se je tekom meseca januarja t. l. dvignil od 990 na 1029, to je za 3.9% na podlagi cen v juliju 1. 1914. Napram cenam v prejšnjem mesecu so se cene v januarju dvignile povprečno za 3.5%. Pri tem so pa ostale cene za blago inozemskega izvora skoro neizpremenjene, ampak se je podražilo le blago domačega izvora za 4.3%. Povišanje je povzročila predvsem podražitev živil za 5.9%, dočim so se industrijski izdelki podražili le za 0.7%.

Ladijski požar v Trstu. 15. t. m. je izbruhnil na parniku »Careyra« v tržaški luki požar, ki je uničil 200 ton sladkorja. Škoda znaša 400.000 lir.

Indeksna številka na Ogrskem. — Do konca meseca februarja t. l. se je indeksna številka napram stanju koncem meseca januarja t. l. zvišala za 70%. S tem se je izza dne 1. januarja t. l. že več nego podvojila. Ogrska krona ima sedaj napram predvojnemu stanju le 1/14000 svoje vrednosti.

Produkcija premoga v Nemčiji je znašala leta 1923 55 milijonov ton, od katerih odpade 40 milijonov na Poruhrje. Leta 1922 je znašala produkcija 140 milijonov, 1921 pa 136 milijonov ton; leta 1913 pa je znašala produkcija 154 milijonov ton. Produkcija lignita je dosegla 124 milijonov ton. Celotna produkcija (premoga in lignita) je znašala 1923 samo približno 83 milijonov ton, leta 1922 pa 158 milijonov ton.

Ogrske dobave sladkorja Franciji. — Kakor javljajo iz Budimpešte, je sklenila Ogrska prometna banka pred kratkim pogodbo za dobavo 500 vagonov sladkorja Francoski.

Obilni ribolovi. Z različnih morij, ki obdajajo Anglijo, prihajajo vesti o izredno bogatih ribolovih. Tako so v zadnjih dneh le v Aberdeenu potegnili 820 ton rib, vrednih 46.000 funtov sterlingov. Ze celo desetletje ne pomnijo tako obilnega lova.

Ruske koncesije inozemstvu. Komisarjat za zunanjo trgovino in glavni komite za koncesije računata s precejšnjim povišanjem števila koncesij v tekočem letu, to pa radi gibanja za priznanje sovjetske vlade, ki ga je uvedla Anglija. Točasno gre za 40 koncesij, od katerih jih odpade na Nemčijo 16, na Združene države 9, na Anglijo 7, na Norveško 5, Švedsko in Poljsko po dvoje.

Izsledena kreča v naši kraljevini. Kr. hrv. slavonskemu kemično-analitičnemu zavodu v Zagrebu je bil predložen v analizo vzorec, o katerem je podal imenovani zavod slednji izrek: Izsledeni vzorec, vsebuje 88.34% Ca Ca 3 (kalcejevega karbonata) in 11.66% kremenčeve kisline, železa, aluminijskega kisa ter magnezijevega karbonata. Po kemijski sestavi in navedeni prašek kreča, ki se jo more uporabljati kot sredstvo za (mehanično) čistjenje srebrnih predmetov ter za izdelovanje barv, vsled tega more služiti istim potrebam kakor kreča, ki se jo dobi v trgovinah pod imenom »Wiener Kalk«. Interesantom, ki bi se zanimali za navedeno sled, je naslov onega, do katerega se je obrniti za nadaljne informacije, na vpogled pri trgovski in obrtniški zbornici v Ljubljani.

Ogrožena rentabilnost ruskega izvoza. Sovjetsko gospodarsko časopisje se v zadnjem času bavi z vedno bolj resnim problemom izdatkov in poslovnih stroškov. Njih abnormna višina ogroža celotno državno kapitalistično gospodarstvo Rusije. Sosebno gre pri tem naravnost za biti ali ne biti ruske eksportne trgovine kot funkcije države, predvsem glede izvoza žita. Ob začetku žitne izvozne kampanje so bile cene žita v notranji Rusiji še tako nizke, da celo visoki stroški niso mogli tvoriti ovire za eksport. Položaj pa se je izpremenil popolnoma, ko so se dvignile v jeseni prošlega leta cene za 60 procentov. Državni eksportni organi odslej niso mogli izenačiti svojih stroškov niti z dotokom valute za izvoženo žito. Po uradnem proračunu znašajo stroški izvoza (tovornina, pristojbine itd.) skupno 33.19% prodajne cene. Pod takimi pogoji pri ceni rži 0.70—0.75 zlatih rubljev (december 1923) in inozemski prodajni cen 1.10 zlatih rubljev o dobičku skoraj ni mogoče govoriti. Stroški izvoza pšenice znašajo na progi Elizabetgrad (Ukrajina) — Nikolajev (pristanišče) — London 0.80 zlatih rubljev za pud, londonska prodajna cena pa je znašala koncem januarja 1.65 zlatih rubljev, tako da eksportni organi ne morejo plačati v notranji Rusiji več, kakor 0.85 zl. rubljev, brez vračunanja dobička. Dejanjsko pa je ondi znašala cena pšenice koncem januarja že 1.30 zl. rubljev. Nič drugače ni z drugimi eksportnimi predmeti, kakor tobakom, surovim usnjem, lanom, lesom in ščetinami, pri katerih

znašajo stroški 40.1, 57.3, 46.4, 59 odnosno 39.3%. Pod takimi pogoji vlada v ruskih gospodarskih krogih živahna vznemirjenost. Pojavlja se celo bojazen, da utegue rastoča nerentabilnost izvoza naravnost ogroziti državni zunanji trgovinski monopol. Rusija je prisiljena izvažati in sosebno gledati, da izvoz žita kar najbolj porase. Če pa se izkaže izvoz v svoji dosednji državnomonopolski obliki za daljši čas nerentabilen, bo vlada nujno prisiljena, da prepusti udeležbo na izvozni trgovini rentabilnejše poslujočemu privatnemu kapitalu ter v interesu vzdrževanja eksporta na ta način odneha od principa državnega monopola na zunanji trgovini. Posledica tega bi seveda utegnulo biti prodiranje sposobnega inozemskega kapitala. Ta bi mogel priti radi ugodnejših kreditnih možnosti, ki se njemu nudijo, do brezkonkurenčnega obvladanja ruskega uvoznega in izvoznega trga. Dasi so sovjetski gospodarski krogi pregledali resnost situacije, se gibljejo vendarle predlogi za izboljšanje v vedno istem okviru (redukcija uradništva, izboljšanje upravne organizacije, znižanje tovnih tarifov itd.) Od tega pa si za dogleden čas ni obetati bistvene izpremembe.

Nov jugoslovanski parnik. »Prva dalmatinska trgovska družba« v Gružu je kupila v Angliji parnik z 1000 tonami. Parnik bo imel ime »Dalmatinski I.«

Pohučji vzorčni semenj. Prvi vlak, v katerem se bo vršil pohučji vzorčni semenj, bo odpoval iz Milana dne 30. aprila 1924. Potovanje bo trajalo 90 dni. Vlak se ustavi na 76 postajah po najmanj 1 dan.

Nemška imetja pri nas. Na osnovi zakona o postopanju z neprijateljsko lastnino se je pri nas sekvestriralo 180 posestev nemških podanikov, 31 bolgarskih, 800 avstrijskih in 400 madžarskih. Od teh 180 nemških posestev je 100 posestev nemških kolonistev v Bosni. To so namreč Nemci, ki so v letih 1880 do 1885 zapustili Nemčijo ter se naselili v Bosni in kupili imetja okoli Dervente, Gradiške, Banjaluke i. dr. Mnogi od teh kolonistov so se odpovedali nemškemu državljanstvu ter postali naši državljani in mnogi so tudi služili naši armadi. Nekateri pa so obdržali nemško državljanstvo in zato ni še jasna situacija glede njih posestev. Avstrijska sekvestrirana posestva se bodo vrnila lastnikom tedaj, ker smo že podpisali tozadevno konvencijo. 400 madžarskih posestev se ni še vrnilo lastnikom, ker ni še madžarska v polni meri izvršila obveze, ki jih je sprejela pri mirovnih pogajanjih.

Zvišanje uvozne carine na žito v Ameriki. Prezident Coolidge je zvišal uvozno carino za žito za 12 cent. pri bušlju, za moko pa za 25.5 cent. pri 100 funtih. Za 10 drugih tržnih predmetov pa so se pristojbine znižale.

»Jugopaket« Maribor. Pod tem naslovom se je v Mariboru ustanovilo podjetje, ki posreduje promet s paketi med Jugoslavijo in Avstrijo, kakor tudi z drugim inozemstvom. To podjetje je resnično velikega pomena, ker olajšuje nabavljanje blaga iz inozemstva po povzetju, kar je namreč neposredno še vedno zabranjeno. S tem bo tudi mnogim trgovcem omogočeno nabavljati razne stvari iz Avstrije oziroma iz inozemstva, kar jim do sedaj ni bilo mogoče. Podjetje »Jugopaket Maribor«, ki je do sedaj prvo in edino podjetje v Jugoslaviji, ki se peča z inozemskimi, naslovljenecem v kraljevini SHS namenjenimi poštini pošiljatvami, katerega posebna naloga pa je, da izročuje naslovljenecem proti plačilu zneska povzetja na korist oddajalca v inozemstvu. — Ta »Jugopaket« izvršuje tedaj posle poštne povzetja in sicer po enakih razlogih, kakor so predpisani v svetovnem poštnem prometu, kateri po mednarodnem poštnem prometu še niso bili uvedeni. To podjetje, ki je zakonito protokolirano, ima svojo pisarno in skladišče v Jezdarski ulici št. 5 v Mariboru.

Izredna krava na Ogrskem. Kakor poročajo listi iz Budimpešte, poseduje Evgen pl. Dreher v Martonvasar kravo, ki glede dajanja dnevnega mleka prekaša ne le vse krave na Ogrskem, temveč brčkone tudi v celi Evropi, kajti ministrstvo za poljoprivo je po eksper-tu deželnega zavoda za kemijo dognalo, da ta krava, ki jo posestnik zove »Augu-

sta 26 iz Martonavasarija, daje dnevno 41 kg mleka, ki vsebuje 6% maščobe. Od maja do konca februarja 1924 je ta krava dala 11.000 kg mleka s povprečno 6% vsebino maščobe. Ta vsebina maščobe prekaša povprečno vsebino maščobe navadnih krav, ki znaša navadno 3-4% maščobe. V teku 303 dneh, ko je krava dajala mleko, se je napravilo 730 kg surovega masla. Krava sama tehtala 550 kg in je tedaj v 10 mesecih dala 20 krat toliko mleka in 1,33 krat toliko surovega masla, kolikor sama tehta.

Književnost.

Knjiga o denarju. — Dr. K. Engliš: Denar. Poslovenil dr. A. Ogris. — Dr. Karl Engliš, univerz. profesor v Brnu in bivši finančni minister čechoslovaške republike, je izdal leta 1918 monografičen spis o denarju, ki je doživel dosedaj v originalu že troje izdaj. Ta svoj uspeh ima spis zahvaliti poleg drugim vrlinam tudi temu, da ni kakšen navaden katekizem o denarju, temveč strogo znanstvena, zanimiva ter poljudno podana analiza ne le denarja, temveč tudi celotne njegove narodno-gospodarske podlage, brez razumevanja katere so funkcije denarja in njegove usode v raznih denarnih sistemih ne dajo pojasniti. — Ker naša strokovna literatura ne razpolaga z nobeno zadovojno monografijo, je izdala prevod tega spisa pravkar Zvezna tiskarna in knjigarna v Ljubljani kot 14. številko Splošne knjižnice. Knjiga obsega 236 strani osmerke ter stane broš. Din 26.—, vez. Din 32.—.

Tržna poročila.

Cene živin v Budimpešti. (14. marec. V tisočih madž. kron.) Voli I. 11,2 do 15,5, II. 10 do 11, III. 8 do 9, bik 10 do 15,5, bivoli 8,5 do 11, krave I. 12,3 do 17, II. 10,2 do 12, III. 7,8 do 9,8, mršava živina 5,7 do 7,5, mlada živina 9 do 12, svinje, težke 22 do 25, srednje 22 do 24, lahke 22 do 23,5 (za kg žive teže).

Cene žitu. Budimpešta, 14. marca. (V tisočih madž. kron.) Pšenica 316—337, rž 270—275, ječmen za krmo 290—310,

za pivovarne 350—370, oves 260—265, kora 255—260, otrobi 180—183, lucerna 8,5—9.

Dunaj, 14. marca. Pšenica (jugosl.) 3600, domača 3200—3300, rž 2950, ječmen domači 3750, slovaški 4050, pšenični otrobi 1700—1750 rženi 1650—1750 avstrijskih kron.

Cene mesu v Mariboru od 15. marca. Govedina I. 25—27, II. 22—24, III. 19 do 20; teletina I. 26 do 30, II. 24 do 25; svinjsko meso 30 do 40, ovčje meso 17,50 do 20, konjsko meso I. 12—15, II. 8—10, ribe 30 do 35 dinarjev za kilogram. Domači zajci 17,50 do 45, kuretnina 35 do 200 dinarjev za vsaki komad.

Tržišče vina. Situacija na našem vinškem trgu je še vedno nespremenjena. Ponajveč se kupuje vino le za domači konzum. V okolici Zagreba kretajo cene novemu vinu od 2,50—5 Din po kakovosti. Stara vina so večinoma razprodana, cena je od 8—15 Din. V varaždinski okolici notirajo nova vina 3 do 6 Din, dočim so stara razprodana. Medjimurska vina so v ceni nazadovala, ker se ne prodajajo prav lahko. Cena dobrim vinom je 2—4,50 Din. V okolici Požege notira vino 5—8 Din, v okolici Broda 3—6 Din, v okolici Vrčca 12 do 13% vina 5—8 Din za liter. V Srbiji razmere niso nič boljše. Negotinska vina notirajo 3—5 Din po kakovosti, prodaja je konstantna, večinoma v Beograd. — V Sloveniji so razmere nespremenjene. — Avstrija: Situacija je povoljna. Cene so čvrste. 9—10% vina notirajo 6500 do 9000 Ka. — Češkoslovaška: Tržišče je živahno. Nova vina notirajo 4—5 Kč za liter. Češki veletrgovci z vinom kupujejo znatne količine vina v Italiji. — Italija se nahaja v trgovskih pogovorih z našo državo, pri katerih igra tudi vino precejšnjo vlogo. V Italijo se namerava dovoliti uvoz 100.000 hl dalmatinskih vin in nasprotno iz Italije v Jugoslavijo 100.000 hl visokoodstotnih laških vin. Sicer pa situacija v Italiji ni prav rožnata. — Francoska: Cene so v konstantnem porastu. V južni Franciji so cene za 8—12% vina 72—106 frankov.

Padeč sladkornih cen v Rumuniji. Po poročilih iz Bukarešte, pričakujejo v rumunskih gospodarskih krogih padeč

sladkornih cen, ker je na trgu ogromno blaga ter se ponuja iz inozemstva sladkor ceneje, kakor pa danes v Rumuniji.

Tržišče kolonialnega in specerijskega blaga. Od zadnjega poročila se je promet znatno ojačil, ker so se trgovine morale zopet založiti z blagom. Sladkorne cene je sindikat zopet nekoliko znižal, da jih prilagodi uvozni pariteti. — Tendence kave je jako čvrsta, Brazilija celo cene povišuje. Vzrok v pomankanju robe. Odbor za valorizacijo je določil majhno količino 12.000 vreč kot maksimum za dnevni dovoz iz notranjosti v Rio. Faktični dovoz pa je še manjši, namreč samo 3—7 tisoč vreč, kar nikakor ne zadostuje za potrebe konzuma. — Položaj na tržišču riža je še vedno čvrst. Cene v zagrebških skladiščih brez embalaže notirajo v Din za kg: sladkor kockasti 21,75, v malih grudah 21, kristalni 21, kristalni domači 19,75, kandis 27; kava Rio dobra 36, prima 37, fina 38, ekstra brez primesi 39, specialna 41; Santos superior 40; riž »Splendor« 9, Japan glace 6/A 8,75, Japan br. 12 8,25; mast ameriška v sodih 27,50; olje prima jedilno v sodih po 180 kg ali 100 kg 26,25, v sodih po 25 kg 26,50; jesihovalna kislina 80% v balonih po 30 kg 43; milo 18,50; čokolada »Union« 52,50, »Manner« 82,3; 72; kakao holandski 25—35; čaj 59—78; paprika prima 45, sladka 40—42; makaroni prima 11; soda bicarbona 7,50, kristalna 1,70. Sardine portugalske 8,75, splitske 9,50 Din za škatlo.

Dobava, prodaja.

Dobava verig. Direkcija državnih železnic v Ljubljani razpisuje na dan 18. marca 1924 dobavo 150 komadov verig za ročice s spenjači in 150 komadov verig za ročice brez spenjačev.

Dobava. Direkcija državnih železnic v Ljubljani razpisuje dobavo 2000 komadov »Staubscheiben-lederette«, normalnega tipa. Vzorec na vpogled. Ponudbe se sprejemajo do 28. marca 1924.

Dobava svinčene legure. Direkcija državnih železnic v Ljubljani razpisuje za 28. marec 1924 dobavo 5000 kg svinčene legure, sestave: 78% svinca, 5% cin, 17% antimona.

Dobava črne pločevine. Direkcija državnih železnic v Ljubljani razpisuje ofertalno licitacijo na dan 7. aprila 1924 za dobavo: 60.000 kg črne pločevine 1300 × 2200 × 1,5 mm.

Dobava električnega materiala. Direkcija državnih železnic v Ljubljani razpisuje dobavo električnega materiala. — Kolekovane ponudbe do 31. marca 1924.

Dobava martinovega jekla. Direkcija državnih železnic v Ljubljani razpisuje ofertalno licitacijo na dan 9. aprila 1924 za dobavo 12.000 kg martinovega jekla.

Dobava lakov. Direkcija državnih železnic v Ljubljani razpisuje ofertalno licitacijo na dan 8. aprila 1924 za dobavo 12.700 kg raznih lakov.

Pogoji se nahajajo v vpogled pri ekonomskem odelenu Direkcije državnih železnic v Ljubljani, Gosposvetska cesta (nasprotno velesojma) vsak delavni dan od 10. do 12. ure.

Dobava konjske žime. Direkcija državnih železnic v Ljubljani razpisuje dobavo 2000 kg konjske žime I a. Kolekovane ponudbe z vzorci je vpsolati do najkasneje 31. marca 1924 ekonomskemu odelenu te direkcije.

Dobava afrika. Direkcija državnih železnic v Ljubljani razpisuje dobavo 2000 kilogramov afrika. Kolekovane ponudbe z vzorci je vpsolati do najkasneje 31. marca 1924 ekonomskemu odelenu te direkcije.

A. VICEL
Maribor, Glavni trg 5
trgovina s hišnimi potrebščinami,
emajlirano, pločevinasto in ulito
posodo, porcelanaso, kameni-
nasto in stekleno robo.
Na debelo! Na drobno!

Ivan Jelačin

Ljubljana

Veletrgovina kolonialne in specerijske robe
Zaloga sveže pražene kave mletih dišav in rudninske vode

Točna in solidna postrežba!
Zahtevajte cenik!

Trgovci, zahtevajte cene za barve velikonocnih priluhov. -- Izdelek je domač, nadvse okusno opremljen in konkurenčen. SANITAS, Celje 28

TVRDKA A. VOLK LJUBLJANA

Veletrgovina žita in mlievskih izdelkov
priporoča iz svoje zaloge vse vrste pšenične moke najboljših banaških mlinov, otrobe, koruzne in ajdove izdelke, kašo, ješprenj, nadalje pšenico, koruzo, oves, fižol in druge poljske pridelke.

Telefon šte. 449.
Brzjavi: VOLK.

ZARTEVAJTE PONUDBE!

Dalmatinski la Portland cement svetovne znamenke

„SALONA“ (Tour)

nudi po najnižji dnevni ceni promptno tvornica „Split“ del. dr. za cement Portland iz skladišča v Ljubljani, Aleksandrova cesta šte. 12.

Velika zaloga vsega elektrotehničnega materiala

motorjev, svetilnih teles, gradnje elektrarn, inštalacije

elektrotehnično podjetje LEOPOLD TRATNIK LJUBLJANA

Sv. Petra cesta 25.

Na debelo! Na drobno!

Razširjajte „Trgov. list“!

Ivan Jax & sin, Ljubljana

Gosposvetska 2.

Priporoča svojo bogato zalogo: Pisalni strojev „ADLER“ in „URANIA“.

Šivalnih strojev za rodbine in obrte.

Voznih koles:

Bürkopp, Styria, Orožno kolo (Waffenrad).

Cenik zastoj in franko!

Priporočamo:

Jos. Petelinč

LJUBLJANA, Sv. Petra nasip 7.

Najboljši šivalni stroji v vseh opremljenih Gritzner, Adler za rodbinsko in obrtno rabo, istotam igle, olje ter vse posamezne dele za vse sisteme. En gros!

TISKARNA „MERKUR“

TRG.-IND. D. D.

TELEFON 552

LJUBLJANA

SIMON GREGORČIČEVA ULICA ŠTEV. 13

Tiska časopise, knjige, brošure, cenike, letake, pravila, vizitke, trgovske in uradne tiskovine itd.

LASTNA KNJIGOVEZNIKA

Od dobrega najbolje!

Dvojno sladna „META“

ržena kava v zavitkih po $\frac{1}{2}$ in $\frac{1}{6}$ kg. — Produkt dolgotrajnih preizkušenj! — Odlikuje jo najfinejši okus in aroma! — Najbolji nadomestek zrnate kave. „ADRIA“ tvornica žitne kave, velepražarna zrnate kave, GLINCE PRI LJUBLJANI.

Edini tihi pisalni stroj z omejeno trpežnostjo

L. C. SMITH & BROS, Mod. 8

brez najmanjšega ropota, ker so vsi tečaji na krogličnih ležajih.

Zastopstvo:

Ludovik Baraga, Ljubljana, Šelenburgova ul. 6./I.